

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра ветсанекспертизи, мікробіології, зоогієни та безпеки і
якості продуктів тваринництва

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

Основи нутриціології

Вибірковий (ФВД 1)

Реалізується в межах освітньої програми

«Ветеринарна медицина»

за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина»

на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Суми – 2024

Розробник: Людмила НАГОРНА Людмила НАГОРНА, д.вет.н., професор кафедри ветсанекспертизи, мікробіології, зоогігієни та безпеки і якості продуктів тваринництва

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри ветсанекспертизи, мікробіології, зоогігієни та безпеки і якості продуктів тваринництва	протокол № 14 від 11 червня 2024 року	
	Завідувач кафедри	 Тетяна ФОТІНА

Погоджено:

Гарант освітньої програми Роман ПЕТРОВ

Декан факультету, де реалізується освітня програма

Олександр НЕЧИПОРЕНКО Олександр НЕЧИПОРЕНКО

Рецензія на робочу програму(додається) надана: Оксана ШКРОМАДА

Світлана НАЗАРЕНКО

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

М.В.В. (Каріє Варамі)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 24.06 2024 р.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Основи нутриціології			
2.	Факультет/кафедра	Факультет ветеринарної медицини / кафедра ветсанекспертизи, мікробіології, зоогігієни та безпеки і якості продуктів тваринництва			
3.	Статус ОК	Вибірковий компонент ОП			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)				
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	Підготовки здобувачів за ОС магістр спеціальностей 211 «Ветеринарна медицина» та 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» з метою розширення та поглиблення набутих під час вивчення нормативних дисциплін загальних та фахових компетентностей			
6.	Рівень НРК	7 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	3семестр, 15 тижнів			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5,0;			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні/семінарські	Лабораторні	
		-	-	46	
		-	-	104	
10.	Мова навчання	Українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	д.в.н., професор Нагорна Л.В.			
11.	Контактна інформація	Тел.: +8(050) 628 66 85; lvn_10@ukr.net			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент пов'язаний із загальними цілями ОП та забезпечує вивчення поживних речовин та інших компоненти, що містяться в продовольчій сировині рослинного і тваринного походження, кормах тощо їх дію та взаємодію, роль у виникненні захворювань та підтримці здоров'я тварин, процеси споживання кормів.			
13.	Мета освітнього компонента	Сформувати у здобувачів розуміння теоретичної та практичної основи впливу процесів живлення та годівлі на стан продуктивних та непродуктивних тварин. Можливість до формулювання висновків щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми	Освітній компонент базується на основі вивчення ОК: Фізіологія тварин, Ветеринарна гігієна і санітарія утримання тварин, Благополуччя тварин, етологія та професійна етика			

	компонентами ОП	
15.	Політика академічної доброчесності	Під час вивчення ОК не допускаються будь-які прояви академічної недоброчесності. При виявленні порушення академічної доброчесності (списування, академічний плагіат, користування гаджетами під час виконання підсумкових завдань) виконані завдання анулюється і не зараховується, здобувач направляється на повторне виконання комплексу завдань. У випадку виникнення порушень реагування відбувається відповідно до нормативної документації щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу в Сумському НАУ (https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5583

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в профілі ОП) ³				Як оцінюється ДРН
	ПРН 3	ПРН 7	ПРН 10	ПРН 17	
ДРН 1. Орієнтуватися у різних класичних та сучасних методах вивчення поживності кормів, годівлі продуктивних та екзотичних тварин.	x		x	x	Усне опитування теоретичних питань, виконання завдань на лабораторних заняттях, тестування, виконання самостійної роботи та представлення її на заняттях.
ДРН 2. Здійснювати оцінку фізичного стану продуктивних та екзотичних тварин, аналізувати і корегувати добовий раціон залежно від маси тіла, породи, активності та фізичного навантаження, продуктивності з урахуванням віку, фізіологічного стану і виду корму.	x	x	x	x	Усне опитування теоретичних питань, виконання завдань на лабораторних заняттях, тестування, виконання самостійної роботи. Розв'язання ситуаційних завдань.
ДРН 3. Розраховувати потребу в нутрієвтиках для декоративних тварин, продуктивних і непродуктивних тварин різних видів. Аналізувати причини порушень різних видів обміну у продуктивних, непродуктивних та екзотичних тварин.		x		x	Самостійне опрацювання здобувачами окремих питань самостійної роботи, з представленням опрацьованого матеріалу у вигляді презентаційної доповіді; Експрес-контроль знань у вигляді усного опитування під час аудиторних занять. Розв'язання ситуаційних завдань.
ДРН 4. Проводити	x		x	x	Усне опитування теоретичних

ідентифікацію, інтерпретацію та корегування зміни харчової поведінки тварин за перебування їх в змінених умовах гомеостазу, різноманітних стресових ситуаціях тощо.					питань, виконання завдань на лабораторних заняттях, тестування.
---	--	--	--	--	---

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ¹	
	Аудиторна робота		Самостійна робота		
	Лк	П.з / семін. з		Лаб. з.	
Тема 1. Історія нутриціології. Предмет і методи нутриціології. Предмет і завдання нутриціології. Історія виникнення нутриціології.			4	6	[1-5, 8-13]
Тема 2. Кормові особливості травоядних, всеїдних і м'ясоїдних тварин Кормові особливості травоядних, м'ясоїдних та всеїдних дрібних домашніх та декоративних тварин. Особливості підготовки кормів для тварин. Оцінка фізичного стану собак, аналіз і корекція добового раціону залежно від маси тіла, породи, активності та фізичного навантаження собаки з урахуванням віку, фізіологічного стану і виду корму.			6	13	[1-6]
Тема 3. Ветеринарна нутриціологія для домашніх тварин. Основні терміни і поняття. Фактори, що визначають споживання кормів тваринами. Фактори, які визначають привабливість різних типів кормів для дрібних домашніх та декоративних тварин.			6	15	[1-4]
Тема 4. Ветеринарне значення забезпечення білкової потреби. Джерела білків та замісних і незамінних кислот для дрібних домашніх та декоративних тварин, що відносяться до м'ясоїдних, травоядних та всеїдних тварин. Причини порушення білкового обміну у дрібних домашніх тварин,			6	10	[1-5, 8-13]

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

корекція потреби у тваринному і рослинному білку з метою профілактики порушень функціонального стану тварин. Розрахунок потреби в нутріцевтиках.					
Тема 5. Ветеринарне значення ліпідного живлення домашніх тварин. Джерела ліпідів та замінних і незамінних жирних кислот для дрібних домашніх та декоративних тварин, що відносяться до м'ясоїдних, травоядних та всеїдних тварин. Причини порушення ліпідного обміну у дрібних домашніх тварин, корекція потреби у тваринному і рослинному жирі з метою профілактики порушень функціонального стану тварин.			6	10	[1-4]
Тема 6. Ветеринарне значення вуглеводного живлення домашніх тварин. Види та джерела вуглеводів і енергії для дрібних домашніх та декоративних тварин, що відносяться до м'ясоїдних, травоядних та всеїдних тварин. Аналіз причин порушення вуглеводного обміну у дрібних домашніх тварин, корекція потреб у вуглеводах з метою профілактики порушень функціонального стану тварин			6	15	[1-6, 8-13]
Тема 7. Мінеральні речовини для тварин. Профілактика мікроелементозів. Джерела мінеральних речовин та принципи їх використання для дрібних домашніх та декоративних тварин, що відносяться до м'ясоїдних, травоядних та всеїдних тварин.			6	15	[1-5, 8-13]
Тема 8. Смакові та ароматичні добавки в кормах для тварин. Характеристика смаколиків для тварин. Класифікація смакових, ароматичних добавок, підсилювачів забарвлення, антиоксидантів, консервантів, стабілізаторів та інших добавок у кормах для дрібних домашніх тварин. Класифікація, призначення і правила використання ласощів для дрібних домашніх тварин			6	20	[1, 2, 3, 7]
Всього	-	-	46	104	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН 1. Орієнтуватися у різних класичних та сучасних напрямках вивчення психіки та поведінки тварин.	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), мультимедійне презентування матеріалу, інструктаж. Лабораторно-практичні заняття в навчально-виробничій лабораторії «Віварій СНАУ» та кінологічному центрі м. Суми. Використання технічних засобів навчання, трансляція відео файлів щодо тематики заняття, розбір проблемних ситуацій, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).	Робота з книгою, навчально-методичною літературою (читання, виписування, конспектування). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремими питаннями. Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод). На основі вивченого та опрацьованого матеріалу самостійно генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень. Використовувати мультимедійні технології для опрацювання тем, винесених на самостійне опрацювання, діалогове навчання, співробітництво студентів.
ДРН 2. Проводити аналіз та інтерпретацію фактів та їх теоретичних інтерпретацій, виявляти причинно-наслідкові зв'язки між психологічними та поведінковими явищами або їх відсутністю.	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), мультимедійне презентування матеріалу, інструктаж. Лабораторно-практичні заняття в навчально-виробничій лабораторії «Віварій СНАУ» та кінологічному центрі м. Суми. Використання технічних засобів навчання, трансляція відео файлів щодо тематики заняття, розбір проблемних ситуацій, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій,	Робота з книгою, навчально-методичною літературою (читання, виписування, конспектування). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремими питаннями. Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод). На основі вивченого та опрацьованого матеріалу самостійно генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень. Використовувати мультимедійні технології для опрацювання тем, винесених на самостійне опрацювання, діалогове навчання, співробітництво студентів.

	застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).	
ДРН 3. Розробляти та співвідносити дослідні завдання та методи організації спостережень та експериментів з різними видами тварин, організовувати та проводити спостереження за поведінкою тварин; виявляти набуті та вроджені патологічні та фізіологічні поведінкові реакції тварин.	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), мультимедійне презентування матеріалу, інструктаж. Лабораторно-практичні заняття в навчально-виробничій лабораторії «Віварій СНАУ» та кінологічному центрі м. Суми. Використання технічних засобів навчання, трансляція відео файлів щодо тематики заняття, розбір проблемних ситуацій, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).	Робота з книгою, навчально-методичною літературою (читання, виписування, конспектування). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремими питаннями. Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод). На основі вивченого та опрацьованого матеріалу самостійно генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень. Використовувати мультимедійні технології для опрацювання тем, винесених на самостійне опрацювання, діалогове навчання, співробітництво студентів.
ДРН 4. Проводити ідентифікацію, інтерпретацію та корегування зміни поведінкових реакцій тварин за перебування їх в змінених умовах гомеостазу та розвитку фрустрацій.	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), мультимедійне презентування матеріалу, інструктаж. Лабораторно-практичні заняття в навчально-виробничій лабораторії «Віварій СНАУ» та кінологічному центрі м. Суми. Використання технічних засобів навчання, трансляція відео файлів щодо тематики заняття, розбір проблемних ситуацій, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій, застосування методу аналізу	Робота з книгою, навчально-методичною літературою (читання, виписування, конспектування). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремими питаннями. Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод). На основі вивченого та опрацьованого матеріалу самостійно генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень. Використовувати мультимедійні технології для опрацювання тем, винесених на самостійне опрацювання, діалогове навчання, співробітництво студентів.

	конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).	
--	---	--

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання

Тестування на предмет володіння термінологією, яка застосовується при вивченні ОК. Оцінка не виставляється.

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Тематичне усне опитування	35 балів / 35 %	Впродовж вивчення ОК
2	Виконання завдань на лабораторно-практичних заняттях	20 балів / 20 %	Згідно з розкладу
3	Тест множинного вибору в системі Moodle	30 балів / 30 %	Впродовж 7-8 тижнів
4	Доповідь з презентацією за темами, що виносяться на самостійне опрацювання	15 балів / 15 %	Згідно з розкладу
	Разом	100 балів/100%	

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Тематичне усне опитування	<10 балів	20 балів	30 балів	35 балів
	Студент може відтворити тільки окремі фрагменти з курсу.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Виконання завдань на лабораторно-практичних заняттях	<12 балів	12-14 балів	15-19 балів	20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшу частину завдань виконано з використанням на основі основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення лабораторно-практичних завдань. Виконання індивідуальних контрольних завдань значно формалізовано, відсутнє глибоке	Студент засвоїв основний матеріал, та розуміє і виконує лабораторно-практичні завдання, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але	Здобувач реалізує теоретичний матеріал дисципліни при виконанні лабораторно-практичних робіт, здатен аналізувати та співставляти отримані результати на основі набутих з даної дисципліни знань, умінь,

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

		розуміння роботи	допускає незначну кількість неточностей.	практичних навичок
Тест множинного вибору в системі Moodle	≤ 8 балів	9–14 балів	15–19 балів	20–30 балів
	Студент дає правильну відповідь на декілька питань ($\leq 33\%$ правильних відповідей).	Студент має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються і дає правильну відповідь на декілька питань (34–59% правильних відповідей).	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, і дає правильну відповідь на декілька питань (60–89% правильних відповідей).	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, правильно дає відповідь на питання тесту (90–100% правильних відповідей).
Доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни	< 5 балів	5–9 балів	10–14 балів	15 балів
	Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні. Студент не виконав самостійне опрацювання матеріалу.	Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, але окремі складові відсутні або недостатньо опрацьовані, студент працював пасивно.	Знає основні положення, що мають визначальне значення при виконанні самостійної роботи / індивідуальних завдань. Помилки у відповідях є не суттєвими.	Виконано усі вимоги, завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усний зворотній зв'язок після вивчення кожної теми	На кожному занятті
2	Усний зворотній зв'язок від викладача під час виконання лабораторно-практичних завдань	Наприкінці заняття
3	Усний зворотній зв'язок від викладача після доповіді здобувачем презентації за тематикою самостійного вивчення окремих тем ОК	Протягом занять після доповіді здобувача

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

1. Богданов Г.О. Кандиба В.М., Ібатуллін І.І. Теорія і практика нормованої годівлі великої рогатої худоби: монографія. Житомир: ПП «Рута», 2012. 860 с.
2. Бурлака В.А., Кривий М.М., Шевчук В.Ф. Годівля сільськогосподарських тварин: Навчальний посібник. Житомир: Вид-во ДАЕУ, 2004, 460 с.
3. Ібатуллін І.І., Костенко В.І. Норми, орієнтовні раціони та практичні поради з годівлі великої рогатої худоби: посібник. Житомир: ПП «Рута». 2013. 516 с.
4. Проваторов Г.В., Проваторова В.О. Годівля сільськогосподарських тварин Суми: Університетська книга, 2004. 509

5. Дієтологія у термінах, схемах, таблицях, тестах : навч. посіб. / Гребняк М. П., Щудро С. А., Таранов В. В. та ін. Дніпро : Акцент ПП, 2018. 248 с.
6. Гігієна харчування з основами нутриціології : підручник : у 2 кн. Кн.1 / Аністратенко Т. І. та ін.; За ред. проф. В. І. Ципріяна. Київ : Медицина, 2007. 528 с.
7. Гігієна харчування з основами нутриціології : підручник : у 2 кн. Кн. 2 / Ципріян В. І. та ін.; За ред. проф. В. І. Ципріяна. Київ : Медицина, 2007. 544 с.
8. Пономарьов П.Х., Сирохман І.В. Безпека харчових продуктів та продовольчої сировини. К.: Лібра. 1999. 270с.